

Täysistunto

Tiistai 5.5.2026 klo 14.00—21.39

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Multala esittelee.

Keskustelu

18.10 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus esittää ympäristönsuojelulakiin teollisuuden päästöjä koskevia muutoksia EU-lainsäädännön muutosten vuoksi. Tässä lainsäädäntöesityksessä esitetään muutoksia ympäristönsuojelulakiin. Muutos toisi uusia teollisuuslaitoksia ja eläinsuojia direktiivin piiriin. Muut keskeiset muutokset koskisivat muun muassa teollisuuslaitosten päästörajoja ja vaatimusta ympäristöjärjestelmän käyttönotosta teollisuuslaitoksissa. Euroopan komissio julkaisi huhtikuussa 2022 lainsäädäntöehdotukset teollisuuspäästädirektiivin ja päästöportaaliasetuksen tarkastuksesta. Jäsenmaiden tulee saattaa muutokset kansallisesti voimaan 1.7.26 mennessä.

Teollisuuspäästädirektiivi säätelee suurimpien teollisuuslaitosten ja eläinsuojien ilmaan ja vesiin johdettavia päästöjä. Teollisuuspäästädirektiivi asettaa ympäristölupajärjestelmälle EU-tason vähimmäisvaatimukset, mitkä on kansallisesti laitettu täytäntöön ympäristönsuojelulaisissa. Direktiivin lähtökohtana on yhdenmätty ympäristönsuojelu, jossa toiminnan kaikkia ympäristönsuojelunäkökohtia pyritään kattavasti hallitsemaan yhdellä, koko toimintaa koskevalla ympäristöluvalla. Direktiivin lähtökohtana on myös sääntely toimialakohtaisesti, ja sen keskeistä sisältöä ovat noin 30:lle eri toimialalle laadittavat parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät, jotka omalta osaltaan varmistavat yhtenäisten vaatimusten soveltamisen koko EU:n alueella.

Direktiivin muutosten täytäntöönpanon vuoksi on tarpeen päivittää ympäristönsuojelulakia. Kyseessä ei ole nyt ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus, vaan muutokset esitetään toteutettaviksi lisäyksinä nykyiseen lainsäädäntöön. Tässä vaiheessa laajempaa uudistusta ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska edellinen kokonaisuudistus toteutettiin vuonna 2014. Kyse on myös lainsäädännöstä, jota on keskeisiltä osiltaan sovellettu lähes samansisältöisenä yli 25 vuoden ajan. Vuonna 1996 julkaistu IPPC-direktiivi on toiminut perustana nykyisille vaatimuksille, jotka on pantu täytäntöön vanhalla ympäristönsuojelulaila

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

vuonna 2000. Tällöin Suomessa siirryttiin yhteen, koko toimintaa koskevaan ympäristölu-paan. Sitä ennen kunkin laitoksen ilman- ja vesiensuojelua ja jätehuoltoa säädeltiin erilli-sillä, sektorilainsäädäntöön perustuvilla luvilla. IPPC-direktiivi päivitettiin vuonna 2010 teollisuuspäästödirektiiviksi, joka on laitettu täytäntöön vuonna 2014 nyt voimassa oleval-la ympäristönsuojelulalla.

Arvoisa puhemies! Ympäristölupasääntelyn keskeisimmät elementit ovat siis säilyneet jo pitkään samansisältöisinä, ja järjestelmä on toiminut kokonaisuutena hyvin. Ympäris-tönsuojelulaki toimii jatkossakin merkittävimpänä lainsäädäntönä teollisten toimintojen päästöjen vähentämisen osalta, ja sen tulokset ovat olleet merkittäviä ympäristön tilan pa-rantamisessa viime vuosikymmenten aikana. Korostan vielä toimialakohtaisen ympäristö-sääntelyn merkitystä ja toimivuutta käytännössä. Päätelmien valmistelussa kerätään laajas-ti tietoja kunkin toimialan olemassa olevilta laitoksilta, ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät perustuvat tähän tiedonkeruuseen. Näin varmistetaan päätelmien soveltu-vuus myös käytännön tasolla, ja samalla pidetään huolta siitä, että kullakin toimialalla on tasapuoliset toimintaedellytykset EU:ssa ja turvataan osaltaan reiluja kilpailuedellytyksiä sisämarkkinoilla.

Arvoisa puhemies! Haluan tuoda esiin, että tällä hallituskaudella on lisäksi tehty useita muita merkittäviä kansallisia ympäristönsuojeluun liittyviä uudistuksia. Tämän vuoden alussa perustettu Lupa- ja valvontavirasto toimii valtakunnallisena viranomaisena muun ohella teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan kuuluvien toimintojen lupa- ja valvon-tatehtävissä. Virastouudistus mahdollistaa yhtenäiset ratkaisukäytännöt, resurssien jousta-vamman kohdentamisen ja työn tasaisemman jakautumisen. Virastouudistus vahvistaa toista tällä hallituskaudella toteutettua hanketta, niin sanottua yhden luukun palvelua, joka tiivistäen tarkoittaa asioiden kokonaisvaltaista käsittelyä, tiedonkulun digitalisointia ja vi-ranomaisilta pyydettyjen lausuntojen ja muutoksenhaun vähentymistä. Asiakkaille, ku-ten luvanhakijalle, lupa- ja valvontavirastossa tarjotaan kokonaispalvelua, jossa samaan asiointikokonaisuuteen liittyvät ympäristölliset lupamenettelyt tuotetaan toisiinsa kytkey-tyvänä kokonaisuutena.

Teollisuuspäästödirektiiviä sovelletaan jatkossa myös muun muassa metallimineraalien kaivoksiin, akkuteollisuuteen ja nykyistä suurempaan määrään sika- ja siipikarjatiloja. Suomessa on noin 900 teollisuuslaitosta tai suurta eläinsuojaa, jotka kuuluvat nykyisen di-rektiivin soveltamisalaan. Muutosdirektiivi kasvattaa direktiivin soveltamisalassa olevien laitosten määrää noin tuhanteen teollisuuslaitokseen ja eläinsuojaan. Metallimineraalikai-vosten lisääminen soveltamisalaan koskee Suomessa yhdeksää kaivosta. Soveltamisalaan lisättiin noin 100 sika- ja siipikarjatilaa. Nyt esitetyt päivitykset soveltamisalaan vahvista-vat ympäristönsuojelulain merkitystä edelleen, koska direktiivilaitoksia koskevaan säänte-lyyn otetaan mukaan päästöjen kannalta merkittäviä toimialoja, kuten metallimineraalien kaivokset.

Arvoisa puhemies! Kaivosten osalta on jo käynnistynyt toimialakohtaisten päätelmien laadinta, ja näiden avulla on mahdollista tulevana vuosina yhtenäistää toimialan ympäris-tönsuojeluvaatimuksia. Ympäristönsuojelulaisissa on säädetty teollisuuslaitoksilta ja eläin-suojilta vaadittavasta ympäristöluvasta, jossa asetetaan kunkin toiminnan päästöjä koske-vat lupamääräykset. Teollisuuslaitosten päästörajat olisi määrättävä jatkossa tiukimpien saavutettavissa olevien ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisten päästötaksojen mukaisesti. Tällä muutoksella pyritään pitämään teollisuuslaitosten päästöt mahdollisim-man pieninä normaaleissa toimintaolosuhteissa. Päästötasoista olisi kuitenkin edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

mahdollista poiketa silloin, kun kustannukset olisivat kohtuuttomia saavutettaviin ympäristöhyötyihin verrattuna. Näitä uusia vaatimuksia tulisi noudattaa viimeistään vuonna 2036.

Ympäristötehokkuudelle, joka käsittää energia-, vesi- ja materiaalitehokkuuden, voitaisiin jatkossa asettaa sitovia vaatimuksia ympäristöluvuissa, jos näitä on asetettu toimialaa koskevissa päätelmissä. Muutoksella parannetaan teollisuuslaitosten ympäristötehokkuutta. Ehdotuksessa lisättäisiin ympäristönsuojelulakiin uusi vaatimus ympäristöjärjestelmän käyttöönotosta kaikissa direktiivin mukaisissa teollisuuslaitoksissa vuoteen 2030 mennessä.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026, joka on myös direktiivimuutosten kansallisen täytäntöönpanon määräpäivä. Teollisuuspäästädirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvitaan lainsäädäntömuutosten lisäksi muutoksia myös esimerkiksi tietojärjestelmiin ja nykyisiin ohjeistuksiin. Tähän esitykseen liittyen Euroopan komissio on antanut vuoden 2025 lopussa niin sanottuja omnibuslainsäädäntöehdotuksia tiettyjen ympäristösääntelyä koskevien direktiivin ja asetusten sisältövaatimusten muuttamiseksi, minkä tavoitteena on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Ehdotus todennäköisesti tuo muutoksia osaan nyt esitetyistä lakimuutoksista koskien erityisesti ympäristöjärjestelmiä. Ehdotuksen käsittely Euroopan parlamentissa ja neuvostossa on kesken, mutta jo nyt näyttää selvältä, että ehdotusten sisältö muuttuu joiltain osin komission alkuperäisestä ehdotuksesta. Tässä tilanteessa on katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi, että nämä myöhemmin hyväksyttävät EU-lainsäädäntömuutokset toimeenpannaan ympäristönsuojelulakiin erillisellä hallituksen esityksellä sen jälkeen, kun EU-lainsäädännön lopullinen sisältö on tiedossa.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin ympäristöjärjestelmän käyttöönotolle annettaisiin jo nyt omnibusehdotuksen mukainen lisäaika vuoteen 2030 saakka, jotta teollisuuden toimijoille varmistettaisiin riittävä ennakoitavuus ja toimeenpanoaika jo tässä vaiheessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.18 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Joku sana possuihin ja kanoihin liittyen. Tässä Euroopan unionin teollisuuspäästädirektiivin kansallisessa toimeenpanossa keskeisimpiä kysymyksiä ovat se, sovelletaanko direktiivin piiriin tulevissa eläinsuojissa ilmoitus- vai lupamenettelyä, sekä se, mikä viranomainen käsittelee näihin liittyvät hakemukset. Se, mihin valintoihin päädytään, vaikuttaa suoraan suomalaisille maatiloille aiheutuviin kustannuksiin.

Maatalouden kustannuskriisi on pahentunut tällä hallituskaudella, joten mitään lisäkustannuksia on vaikea hyväksyä. Tämä on luvattu myös pääministeri Orpon hallitusohjelmassa. Jatkossa teollisuuspäästädirektiivin piiriin kuuluvien ja sinne tulevien eläinsuojien lupasäännösten tulee noudattaa direktiivin eläinsuojia koskevia toimintasääntöjä. Näiden toimintasääntöjen valmistelu on EU:n tasolla kesken, joten lopullisia vaikutuksia Suomeen ei vielä tiedetä. Joka tapauksessa uusia hallinnollisia kustannuksia tulee niille tiloille, jotka tulevat jatkossa tämän direktiivin piiriin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan direktiivin piiriin siirtyvät eläinsuojat tulevat valtion lupamenettelyyn, käytännössä uuden Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäviksi. Oleellista kaikessa poliittisessa päätöksenteossa on arvioida tehtävien päätösten vaikutukset niiden kohteeksi joutuviin tai pääseviin toimijoihin, tässä tapauksessa suomalais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

siin ruuantuottajiin, maatalousyrittäjiin. Valtion vastatessa jatkossa Lupa- ja valvontaviraston kautta lupamenettelystä suurin huoli kohdistuu hallinnollisiin kustannuksiin ja pitkiin käsittelyaikoihin. Ympäristövaliokunnan käsittelyssä on ollut useita hallituksen esityksiä, joissa puhutaan hallinnon sujuvoittamisesta. Tässä kohtaa tämä on erityisen tärkeää ottaa aidosti huomioon. Sujuvoittamisessa yksi keskeinen tekijä nopeiden käsittelyaikojen lisäksi on se, etteivät valtion viranomaiset valita toistensa päätöksistä. Ikävä kyllä hallituksen tekemän aluehallinnon uudistuksen myötä näistä valituksista on jo joitain esimerkkejä.

Arvoisa puhemies! Kuntien lupakäsittely on pääsääntöisesti valtion toteuttamaa joustavampaa, nopeampaa ja halvempaa. Jostain syystä valtionhallinnossa ei kyetä vastaavaan. Valtion toimintana lupakäsittelyjä puoltaa kuntakohtaisen käsittelyn vaihtelujen vähentyminen. Vaihtelu aiheutuu yleensä asioita hoitavien henkilöiden ammattitaidon eroista kuntien välillä. Tässä on hyvä kuitenkin muistaa se, että pelkkä vaihtelun tarkastelu ei ole oleellista, jos sen poistamisen hintana on jäykkyys, hitaus ja kalleus. Monissa kunnissa lupa-asioiden käsittely on erittäin ammattitaitoista, eikä tästä ole varaa mennä huonompaan suuntaan, tehtiinpä jatkossa työ missä tahansa. Yksi keino pitää yllä ja kehittää korkeatasoista lupapalvelua on hyödyntää kunnissa toteutettuja parhaita käytäntöjä. Tätä osaamista ei kannata hukata tämänkään uudistuksen kohdalla.

Arvoisa puhemies! Kuten edellä toin esille, direktiivin eläinsuojia koskevat toimintasäännöt ovat vielä valmistelussa, mikä tulee vaikuttamaan kaikkien direktiivin eläinsuojien ympäristölupiin. Tästä tulee aiheutumaan huomattavia kustannuksia maataloudelle. Onkin välttämätöntä, että hallitus käyttää kaikki keinot teollisuuspäästädirektiivin aiheuttamien lisäkustannusten hillitsemiseksi. Tätä ei voi jättää seuraavan hallituksen tehtäväksi, vaikka direktiivin toimeenpääntö sen kaudelle ajoittuukin. Kustannusten hillitsemisen tarvetta korostaa maatalouden heikon kannattavuuden lisäksi se, että kyseessä on tekijä, johon suomalainen maatalousyrittäjä ei itse pysty vaikuttamaan omilla toimenpiteillään. Paras vaihtoehto olisi, että tällainen toiminnanharjoittajasta riippumaton muutoksen käsittely olisi maksutonta. Se olisi edes pieni kädenojennus suomalaiselle maataloudelle.

Arvoisa puhemies! Lupa- ja valvontaviraston suorittamat hakemusten käsittely ja valvonta lisäävät erityisesti ilmoituksenvaraisten eläinsuojien kustannuksia. Pahimmillaan tämä voi johtaa siihen, että lupia hakevat vain entistä suuremmat yksiköt, mikä johtaa tuotannon keskittymiseen vielä nykyistä pahemmin. Meiltä itäisestä Suomesta sikatalous on jo kutakuinkin kadonnut suurelta osin elintarviketeollisuuden mutta myös poliittisten päätösten seurauksena. Esimerkiksi Suomen ympäristökeskus pitää tällaista keskittämiskehitystä niin huoltovarmuuden kuin riskienhallinnan kannalta ongelmallisena. Oleellista toimintasäännöstä käytävissä neuvotteluissa on, että Suomi huolehtii sääntöjen niin teknisesti kuin taloudellisesta toteuttamiskelpoisuudesta meidän olosuhteissamme. Euroopan parlamentissa onkin ollut nähtävissä halua hakea kevennyksiä direktiivin toteuttamiseen, mitä voidaan pitää kannatettavana.

Arvoisa puhemies! Viljelijän oikeusturvaan ja ylipäätään turvallisuuteen liittyen on huomioitava tietojen julkisuus. Ajoittain Suomessa maatalouden harjoittajat joutuvat lakeja rikkovien toimijoiden hyökkäysten kohteeksi niin fyysisesti kuin niin sanotun maalittamisen kautta. On selvää, että yrittäjien tulee noudattaa kaikkea lainsäädäntöä. Yhtä lailla on selvää, ettei heidän tietojensa tule julkaista muuten kuin erittäin perustelluista syistä. Maataloutta harjoittavat yrittäjät ovat käytännössä aina yksittäisiä henkilöitä tai muutama henkilön yhteenliittymiä. Tilanne on täysin erilainen kuin usein kasvotomissa teollisuuslaitoksissa. Tämän vuoksi viljelijöiden tietojen julkaisemisessa tulee olla korkea kyn-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

nys, jotta heidän mahdollisuutensa toimia ei vaarannu. Samasta syystä eläinsuojien tarkkoja sijainteja ei tule julkaista. Tämä on myös erilaisten kriisien kannalta välttämätöntä, koska muun muassa Ukrainassa on nähty, miten Venäjä pyrkii tuhoamaan kaiken, mikä ylläpitää yhteiskunnan huoltovarmuutta, eikä mitään sodan sääntöjä kunnioiteta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi asiantuntijoiden esille tuoma huomio: Eläinten hyvinvointitoimenpiteet voivat lisätä eläinpaikkakohtaisia ammoniakkipäästöjä. Eli on syytä huomioida, että osa eri yhteyksissä ja eri syistä vaadittavista toimenpiteistä maataloudessa voi olla keskenään ristiriitaisia. Nämä yhteisvaikutukset on otettava aina huomioon. Kaiken kaikkiaan on syytä myös kyseenalaistaa se kustannus, jonka maatalouden harjoittaja joutuu maksamaan monimutkaisista ja pitkistä lupaprosesseista. Varsinkin suhteessa moniin muihin toimialoihin tuntuu erikoiselta, miten raskaasti valtio laskuttaa kotieläintuotannon luvista verrattuna erityisesti kuntatasolla käsiteltäviin lupiin. Voikin kysyä, miten on mahdollista, että kunnan viranomaiselta työhön voi mennä 50 työtuntia ja valtion viranomaiselta 50 työpäivää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.24 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kun käsittelemme esitystä ympäristönsuojelulain muuttamisesta, emme käsittele vain lupaehtoja, raja-arvoja tai direktiivien toimeenpanoa. Me käsittelemme kysymystä siitä, millaisen tulevaisuuden rakennamme lapsillemme, lastemme lapsille ja heidän lapsilleen. Kyse on viime kädessä siitä, että välitämme kansastamme ja turvaamme sille tulevaisuuden.

Puhtaan siirtymän onnistuminen ei synny yksistään hankkeista tai vapaaehtoisuudesta. Se syntyy ennustettavista, oikeudenmukaisista ja pitkäjänteisistä pelisäännöistä, jotka ohjaavat teollisuutta, energiantuotantoa ja luonnonvarojen käyttöä yhteiskunnan kannalta kestäväälle uralle. Tähän me haluamme nyt panostaa.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä keskeistä on se, että ympäristönsuojelu, teollinen kehitys ja ilmastovastuu eivät ole vastakohtia vaan ne kytketään yhteen toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi. Kun edellytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa, ympäristöjärjestelmiä ja siirtymäsuunnitelmia kohti puhdasta, kiertotalouteen perustuvaa ja ilmastoneutraalia toimintaa, luodaan jatkuvuutta vuosikymmeniksi eteenpäin. Tärkeystään ja kiireystään huolimatta lapsemme kannalta ratkaisevaa on myös se, että siirtymä tehdään hallitusti — ei niin, että lykätään vastuu tuleville sukupolville, eikä niin, että nykyisiltä yrityksiltä ja teollisuudelta viedään sääntelyllä toimintaedellytykset. Puhdas siirtymä tulee tehdä hallitusti siten, että yritykset, viranomaiset ja yhteiskunta tietävät ajoissa, mihin suuntaan olemme yhdessä menossa. Tämä laki korostaa ennakoitavuutta, jota investoinnit puhtaaseen teknologiaan ja kestävään tuotantoon tarvitsevat.

Arvoisa puhemies! Puhtaan siirtymän ydin ei ole kieltojen kasaaminen vaan vastuun jakaminen reilusti ajassa. Tämä esitys tunnistaa sen, että siirtymä on erilainen eri toimialoilla ja eri alueilla, mutta suunta on yhteinen. Ympäristön kantokyky ei ole neuvottelukysymys. Se on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. Siksi keinot sen turvaamiseksi on rakennettava oikeusvaltion ja elinkeinovapauden puitteissa. Lapsillemme ja heidän lapsilleen on voitava sanoa, ettei heidän tarvinnut kantaa meidän tekemättömiä päätöksiämme.

Tällaisilla laeilla luodaan se kehys, jossa puhdas siirtymä ei ole uhka hyvinvoinnille vaan sen edellytys. Siksi pidän tätä esitystä perusteltuna ja tulevaisuuteen katsovana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

18.28 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Tosiaan tällä esityksellä nyt ollaan panemassa täytäntöön teollisuuspäästädirektiivin muutoksia, ja nämä keskeiset muutokset koskevat soveltamisalan laajennusta, teollisuuslaitosten päästörajoja ja vaatimusta ympäristöjärjestelmästä ja siirtymäsuunnitelmasta. Kävin lausuntoja läpi, ja niissähän tätä on yleisesti ottaen pidetty kannatettavana. Itsekin näen, että tässä on paljon hyvää, mutta toki pitää perehtyä tähän valiokunnassa sitten vielä tarkemmin.

Jos katsotaan nyt ensin laajentamista eläintilojen osalta, tässä on selvitetty vaikutuksia, ja kuten Sykenkin raportissa tuodaan esille, ammoniakkipäästöjen osalta, joista Suomessakin maatalous aiheuttaa 88 prosenttia, kapasiteettirajan ylittävien tilojen lantaperäiset ammoniakkipäästöt muodostavat tällä hetkellä noin 13 prosenttia Suomen lantaperäisistä päästöistä ja noin yhden prosentin maatalouden ammoniakkipäästöistä — eli merkittävä asia, toki myös metaani- ja dityypibioksidipäästöjen osalta. En nyt käy niitä kaikkia tässä läpi, mutta joka tapauksessa ajattelen, että sika- ja siipikarjatilojen soveltamisalan laajentaminen on perusteltua. Toki kaikista kannattavinta olisi katsoa eläintuotannon kokonaisuutta ja laajuutta ja sen haitallisia ympäristövaikutuksia ja sitten panostaa erityisesti siirtymään kohti kasvipohjaista tuotantoa, mutta se nyt on toki sitten hieman eri asia.

Myös siirtymäsuunnitelmille tuli kannatusta, niin että saadaan sitten tietoa siitä, miten nämä laitokset tulevana vuosikymmeninä siirtyvät paremmin kiertotalouden ja ilmasto- neutraaliuden periaatteiden mukaisiksi toimijoiksi, joista äskenkin puhuttiin.

Sitten vielä näistä päästörajoista: En nyt malta olla sanomatta, että me olemme valiokunnassakin kuulleet siitä, että näitä uusia lupia arvioidaan, mutta sitten meillä ovat ne olemassa olevat, vanhat luvat, ja meillä on aikaisemmin ollut määräaikaistarkastukset näihin vanhoihin lupiin. Meille on suoraan sanottu, että osittain näiden vanhojen lupien olemassaolo hidastaa tätä vihreää siirtymää. Yhdessä lausunnossa tämänkin asian kohdalla tuotiin esille huomio, että olisi hyvä palauttaa määräaikaiset tarkastukset olemassa oleviin lupiin liittyen ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiinkin. Kysyisin ministeriltä: voitaisiinko tätä asiaa harkita? Tämä aiheuttaa mielestäni vähän epäreilun tilanteen.

No, tässä olisi paljon muutakin asiaa, mutta ehkä tässä kysymykset nyt tällä kertaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

18.32 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Elämme tosiaan aikaa, jossa meidän ympäristökriisit etenevät edelleen ja osittain jo myös eskaloituvat huononevina olosuhteina ja laskevana elintasona myös täällä meillä Euroopassa. Ilmastonmuutos etenee, myös luontokato etenee, ja saastuminen on yksi osa tätä kolmoiskriisiä, missä kaikki kytkeytyvät toisiinsa. Onkin hyvä, että tätä teollisuuspäästädirektiiviä implementoidaan, ja tämän esityksen päästöjä vähentävä vaikutus on erittäin tervetullut.

Jonkin verran tässä itseäni mietityttää tavallaan se, että meillä tulevat jatkossa eriytymään nämä teollisuuslaitokset: on niin kutsuttuja direktiivilaitoksia ja kansallisia laitoksia. Osa yleisistä vaatimuksista esimerkiksi ympäristötehokkuutta koskien tulee koskemaan vain näitä direktiivilaitoksia, ja sitten meillä jäävät erikseen nämä kansalliset laitokset. Tässä mielestäni olisi syytä kuitenkin asettaa korkea taso kaikille täällä toimiville laitoksille. Myös ympäristölupien uusiminen on tärkeä osa sitä, että me saataisiin kaikki samalle viivalle ja takamatkaltakin tuotua etulinjaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Se, mikä tietenkin tavallaan varjostaa tämän lain voimaantuloa, on se, että samanaikaisesti on käynnissä Euroopan unionissa tämä ympäristöomnibus, joka osittain tulee myös tähän teollisuuspäästädirektiiviin mahdollisesti vaikuttamaan, mikäli tavoitteet sääntelyn yksinkertaistamisesta tai jopa karsimisesta etenevät. Ne voivat kyllä olla pahasti ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että me haluamme vähentää päästöjä, haluamme vähentää saastumista ja pysäyttää luontokadon. Olen ollut itse hieman huolissani, kun olen nähnyt Suomen kantoja ympäristöomnibusasetuksiin, jotka toki ovat vasta vielä alkutekijöissään. Neuvottelut niiden suhteen ovat olleet aika myönteisiä näille muutoksille, missä halutaan karsia ympäristösääntelyä. En itse usko siihen, että me Euroopan unionissa pystymme meidän kilpailukykyä parantamaan sillä, että me otamme askelia taaksepäin meidän ympäristösääntelyssä. Tai jos me pystyisimme sillä kilpailukykyä parantamaan, niin ei se ainakaan ihmisten tai luonnon hyvinvoinniksi koituisi — päinvastoin, luonnollisesti.

Siksi ehkä kysyisin tässä ministerin kantaa: miten te näette tämän EU:n kehityksen, ja olisiko kuitenkin järkevää, että Suomi, joka yleensä on ottanut ensimmäisten joukossa käyttöön uusia teknologioita päästöjen vähentämiseksi, ottaisi tiukan kannan siihen, että Suomen ja Euroopan unionin tulee jatkossakin pitää kiinni tiukasta ympäristösääntelystä ja kestävä kilpailukyky voi perustua vain sille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.35 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On sinänsä hyvä, että me luodaan yhtenäisiä sääntöjä EU:n sisällä ja tehdään tasapuolisia toimintaedellytyksiä teollisuudelle, mikä on kuitenkin tärkeä asia sen kilpailukykyyn kannalta ja kaiken kaikkiaan muutenkin. Sitten kun meillä ovat tässä mukana varmasti ne isoimmat teollisuuslaitokset, joilla on eniten merkitystä näissä ympäristöpäästöissä, niin se, miten pitkälle tässä päästään, niin kuin edustaja Pitko tässä toi esille, on sitten oma kokonaisuutensa, mutta itse näen tämän hyvänä, että me luodaan yhteisiä toimintaedellytyksiä ja puitteita EU:ssa.

Se, mikä täällä on mielenkiintoista ja tulee korostumaan, on tietenkin näitten ympäristötehokkuuden ja energian tehokkaan käytön osalta, ja se tulee olemaan EU:ssa semmoinen asia, joka määrittelee monia asioita, ja nyt tässä myöskin määritellään sen osalta, minkälaisia tehokkuustoimenpiteitä tehdään, niin että mahdollisimman vähällä energialla tehtäisiin asioita, mikä on tässä hyvä asia ja kannatettava asia. Sitä, miten tämä nyt sitten puutuu ja minkälaisia osia tämä nyt tarkoittaa esimerkiksi eri alueilla, muun muassa maataloudessa, kuinka monta prosenttia maatalouden kaikista ammoniakkipäästöistä tässä on, täällä tuodaan esiin.

Itse katsoin tätä kokonaisuutta niin, että täällä myöskin aika kovin sanktioin ryhdytetään tätä päätöksentekoa sillä tavalla, että teollisuusdirektiivin seuraamuksia, 79 artiklan mukaisia hallinnollisia maksuja, tulee, jos ei toimita näitten perusteiden mukaisesti, ja kaikkein vakavimpien rikkomuksien maksun tulisi olla vähintään kolme prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta liikevaihdosta EU:ssa. Aika koviakin sanktioita tässä on, kun katsotaan tätä kokoluokkaa, niin että kyllä tätä myös ryhdytetään kohtuullisen voimakkailla toimenpiteillä.

Itse näen, että tässä on monia hyviä näkökohtia. Eritoten minä pidän tästä, että me teemme tätä EU-pohjaista sääntelyä näiden toimintaedellytysten ja ympäristövaikutusten osalta. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri Multala kommentoida? — Olkaa hyvä.

18.38 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Kiitos, ihan lyhyesti. Tässä oli muutamia täsmäkysymyksiä.

Aloitetaan loppupäästä, lupamääräysten tarkastuksesta. Kaikki luvat tulevat tarkastettaviksi viimeistään vuonna 36, ja direktiivilaitosten luvat tulevat tarkastettaviksi aina sitä mukaa toimialakohtaisesti, kun nämä toimialakohtaiset päätelmät julkaistaan. Eli tätä tullaan tekemään näiden direktiivilaitosten osalta, ja tässä tätä soveltamisalaaan tosiaankin ollaan laajentamassa.

Sitten oli kysymys myöskin eläinsuojista ja niiden sijaintitiedoista. Tässä ei nyt niiden sijaintitietojen tai muiden tietojen julkaisun osalta ole omaksuttu tiukempaa linjaa kuin mitä direktiivi edellyttää, mutta kuitenkin on tarpeen julkaista näitä tietoja siltä osin, että tulee riittävästi yksilöidyksi ja jotta asianosaiset ja yleisö voivat arvioida tämän hankkeen ympäristövaikutuksia. Siltä osin on näin.

Sitten oli kysymys liittyen myöskin näihin kustannuksiin, mitä liittyy eläinsuojiiin. Tietenkin valmistelu on tässä vielä kesken, ja niitä kustannuksia ei pystytä vielä tässä vaiheessa kunnolla arvioimaan. Kuitenkin näissä soveltamisalan mukaisissa luvan- ja ilmoituskensvaraisissa laitoksissa on sovellettu parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia vaatimuksia jo aikaisemmin, joten täytäntöönpanon ei tässä vaiheessa arvioida johtavan merkittäviin lisäkustannuksiin.

Myöskin pääosa lausunnonantajista on tukenut sitä, että direktiivin piiriin siirtyvien eläinsuojien luvitusta siirretään valtion lupamenettelyn piiriin, koska tällöin mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan ja toisaalta yhtenäiseen lupakäytäntöön on parempi. Toisaalta siellä on myös paras asiantuntemus, mikä puoltaa tätä valittua menettelyä.

No, sitten oli ehkä yleinen kysymys ympäristöomnibusista. Totta kai yksityiskohtainen kannanotto on käynnissä, mutta lähtökohtaisesti kannatamme sellaisia esityksiä, jotka vähentävät yritysten hallinnollista taakkaa. Mutta totta kai haluamme huolehtia siitä, että meillä on selkeät ja ympäristönsuojelua edistävät lupakäytännöt. Yleisesti ottaen yritysten kannalta on totta kai tärkeää ennakoitavuus, ja sen takia on tärkeää, että me nyt muun muassa täällä omassa ympäristöluvituslainsäädännössämme, mitä muuten olemme vahvasti vieneet esimerkinomaisena nyt EU:lle, voidaan ikään kuin pitää kiinni näistä kriteereistä mutta sujuvoittaa prosesseja. Toivotaan, että siihen myös EU-tasolla mentäisiin, jotta voidaan sitten erilaisia kestäviä ratkaisuja edistää Euroopan tasolla ja toisaalta sitten myös näistä teollisuuslaitoksista tulevia päästöjä jatkossakin vähentää.

Todellakin toimeenpanoaikaa nyt tälle direktiivimuutoksellekin tulee olemaan runsaasti, joten varmasti tässä toimijat voivat tähän reagoida huolellisesti. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.